

Escriure i pronunciar

Tan cert és que a vegades llegir fa perdre l'escriure com que ben sovint escriure fa perdre el llegir. I qui diu llegir diu pronunciar. Un reflex claríssim d'aquest fet és el que podem observar en l'escriptura i la pronunciació de molts noms propis, especialment de noms de lloc i també de llinatges o cognoms: n'hi ha una bona colla que són usualment mal pronunciats justament perquè se solen escriure correctament i, en canvi, en d'altres de similars, amb una mateixa particularitat morfològica, a una pronúncia correcta correspon una escriptura defectuosa o errònia.

En noms geogràfics com Llanars, Llinars, Rellinars o Farners, s'ha perpetuat una deformació gràfica consistent en l'eliminació de la r de l'última síl·laba. Aleshores, a les formes escrites incorrectes «Llanàs», «Llinàs», «Rellinàs», etc., correspon una pronunciació usual correcta. En canvi, en el cas d'altres noms, com Granollers, Falgars o Castellcir, en l'escriptura dels quals no sembla que s'hagi produït cap intent d'eliminació d'aquesta mateixa r ens adonem actualment d'una tendència, cada vegada més estesa, a pronunciar-los sense emmudir la r final (o seguida d'una s, resultat evident del fet que els noms no són pronunciats espontàniament sinó d'acord amb la seva forma escrita, és a dir, llegits. Però el qui pronuncia habitualment «els dinés» o «els papés» encara que s'escrigui els diners i els papers, ha de dir inexcusablement «Granollés» encara que s'escrigui i calgui escriure Granollers. Talment com, si bé s'ha de dir «Llinàs», «Rellinàs» i «Farnés», cal escriure, en canvi, Llinars, Rellinars i Farners. Escriure no ha de fer perdre el llegir, és a dir, pronunciar correctament.

Un cas semblant és el de les sèries Figueres, Banyoles, Centelles, etc., d'una banda, i Blanes, Sitges, Pedralbes, de l'altra. Els primers, usualment mal escrits i els segons, generalment mal pronunciats. L'escriptura de la vocal de l'última síl·laba ha d'ésser la mateixa en totes elles: una e. i la pronunciació també ha d'ésser la mateixa. Ja sabem que no tots els catalanoparlants pronunciem igual. Però res no justifica que ningú pronuncii Blanes o Sitges diferent de com pronuncia Figueres, Roses o Banyoles.

ALBERT JANE